

SELLES LEHES:

- » Maarahva aastalõpu pidu
- » Toiduvõrgustiku koolitused
- » Euroteavitusüritused
- » Taluliidu tegemised
- » Informatsiooniveerg

VÕRUMAA TALUPIDAJATE LIIT JA MTÜ KODUKANT VÕRUMAA

korraldavad reedel, 24. novembril algusega kell 19.00
Võru Kultuurimajas Kannel

ÜHISE MAARAHVA AASTALÕPUPEO

Kavas: Mooste külateatri etendus „Eesti matus“,
pidulik peo avamine, külaliste tervitused,
meelelahutuslikud etteasted, tantsuks mängib
ansambel „Anna minna“.

Osavõttutasu: 75 krooni, sisaldab peo etteasteid ja
toitlustamist. Joogipoolise eest peavad osalejad ise
hoolt kandma.

Tasumine: Osavõttutasu maksta hiljemalt
esmaspäevaks, 20. novembriks taluliitu (Liiva 11) või
MTÜ Kodukant Võrumaa kontoris (Jüri 12).

Oodatud on kõik talupidajad (ka VTL mitteliikmed),
maattevõtjad, külade elanikud, taluperede liikmed !!!

Täpsem info peo kohta tel. 78 21 669 või 53 499 454

VTL-i juhatuse esimees:
782 1758, 5647 2706
Raamatupidamine:
782 1669, 5663 1990
Loomakasvatuse ja
finantsmajanduse konsulent:
782 4077, 554 9753
Taimekasvatuse konsulent:
782 1253, 520 5511
Turismikoordinaator:
505 6293
Metsanduskonsulent:
522 9424

Toiduvõrgustiku koolitused

Toiduvõrgustiku koolituste tsükkel, millega alustasime septembris, hakkab jõudma lõpule. Koostöös Shotimaa ekspertidega, kellel kõigil on hulgaliselt praktilisi kogemusi talutoodete tootmisel, töötlemisel ja turustamisel, oleme tänaseks läbi viinud kolm kahepäevast koolitustsükli nii Antslas (alguses Ähijärvel) kui Navil. Koolitusi korraldades on talunikud esitanud mitmeid küsimusi, millest kahele tahaks siinkohal vastused anda.

1) Mida loetakse kohalikuks toodanguks?

Vastus: Kohalik toodang on enamasti väiketootjate või väiketöötajate toodang, mis võib olla nii töötlemata kui töödeldud kujul. Töötlemata kujul räägime enamasti kartulist, köögiviljast, marjadest, seentest, ravim- ja maitsetaimedest, meest, aga ka lihast, piimast ja kanamunadest. Töödeldud toodete alla võib liigitada kartuli- ja köögivilja pooltooted (kooritud, riivitud, pestud, pakendatud, keedetud kujul), mahlad, moosid jt hoidised, hapendatud tooted (kurgid, kapsad), kodus küpsetatud leib ja pagaritooted, ka liha- ja piimatooted. Samuti kuulub kohaliku toodangu alla ulukiliha- ja kalatooted. Kõik ülaltoodud tooted võivad, aga ei pea olema tingimata mahedad.

2) Mis on toiduvõrgustik?

Vastus: Toiduvõrgustik on teatud hulk ettevõtjaid, kus on esindatud talupidajad (kes kasvatavad põllukultuure ja loomi), talutoodete töötajad (võivad olla ka talunikud, kes ise töötlevad oma toodangu) ja talutoodete tarbijad (võrgustikku kuuluvad turismitalud, kauplused, toitlustusasutused, kes on püsivalt huvitatud talutoodete ostmisest).

Toiduvõrgustiku lahutamatuks osaks on turundus ja nõustamine selleks kasutatakse enamasti palgatud spetsialistide teenuseid.

Palju on küsitud ka, mida saame meie kasu Shotimaa kogemustest. Saame kogemusi, kuidas nemad on talunike koostöö ja ühiselt organiseeritud talutoodete müügi suutnud käivitada, samuti oleme koolitustel arutanud, kuidas saaksime Lõuna-Eestis ära kasutada neid kogemusi ja ideid.

Praeguseks on toimunud koolitused kolmel teemal: kohaliku toodangu tootmine, kohaliku toodangu töötlemine ja lisandväärtuse andmine, ning kolmandana kohaliku toodangu turustamine.

Kuigi viimase koolitusega lõpeb selle aasta koolituste tsükkel, plaanime tegevustega jätkata 2007.a. algul!

VIIMANE KOOLITUS TOIDUVÕRGUSTIKU PROJEKTI RAAMES:

**Koostööseminar kohalike turismitaludega.
I grupp: 20. 21. november Antsla Vallavolikogu
saalis Kreutzwaldi 1**

II grupp: 22. 23. november Navi Seltsimajas
Lektor: Ross Anderson, ekspert Shotimaalt, kellel on pikaajalised kogemused turismisektoris.
Käsitletavad alateemad: kohaliku toodangu kasutegur kohalike tarbijate jaoks, talunike ja turismisektori vahelise koostöö võimalused, logistika.

Koolitused algavad kõigil päevadel kell 10.00 ja lõpevad 15.30. Osavõtutasu 2-päevase koolituse eest 80 krooni. Info tel. 56 472 706

TULEMAS ON EUROTEAVITUSÜRITUSED ERINEVA TOOTMISSUUNAGA TALUPIDAJAILE:

Reede, 1. detsember kell 11.00 - 15.30 Navi Seltsimajas BIOENERIGA infopäev. Lisaks lektoritele osaleb külalisena europarlamenti liige Andres Tarand.

Teisipäev, 5. detsember kell 11.00 - 15.30 Sulbi koolimajas infopäev TERAVALJAKASVATAJATELE

Neljapäev, 7. detsember kell 11.00 - 15.30 Kiidi turismitalus infopäev

LAMBA- JA LIHAVEISEKASVATAJATELE.

***

Kõik infopäevad koosnevad kahest osast:

I osa päevast: Maaelu Arengu Kava 2007-2013 meetmed (ettekandja Põllumajandusministeeriumist)

II osa päevast: SAPARDi või RAK meede 3.1. toetusi taotlenud praktilise põllumehe ettekanne investeringutoetuste taotlemise kogemustest, esitab ka oma nägemuse vastava valdkonna tuleviku väljavaadetest.

Infopäevad on osalejatele tasuta! Täpsem info tel. 56 472 706

Infopäevade läbi viimist toetab:

Avatud Eesti Fond
Open Estonia Foundation

Taluliidu tegemised 13.09 - 17.11

Toiduvõrgustiku koolitused

Koolitused toimusid 25. - 28. september Ähijärvel ja Navil (kohaliku toodangu tootmine), 16. - 19. oktoober samuti Ähijärvel ja Navil (kohaliku toodangu töötlemine) ning 13. - 16. november Antslas ja Navil (kohaliku toodangu turustamine). Hea meel on näha, et koolituste tulemusena on välja kujunenud ca 10-12 liikmeline talunike grupp, kes on huvitatud koostööst talutoodete tootmisel, töötlemisel ja turgude otsimisel. Koolituste käigus toimusid ka mitmed õppekursioonid, samuti jagasid oma kogemusi ettevõtjad Eestist, kes on ühistegevuse korras käivitanud mitmeid tegevusi.

Nõuandekeskuste ja EASi kontorite kohtumine...

... leidis aset Lääne-Virumaal 27. septembril. Põhiteemaks oli, kuidas taluliidud ja nõuandekeskused ning maakondlikud arenduskeskused (EAS) saaksid omavahel paremini koostööd teha.

EQUAL juhtkomitee koosolek Sakus 28.09

Osalesid juhatuse esimees ja Rutta Sarik viimane on varem teinud Soomes asendustööd ja ühtlasi on lubanud Võru taluliitu aidata, võttes endale kohustuse asendustalunike projektiga tegelemiseks. Koosolekul arutati uue koolitusvooru korraldamist. Kuna riik ei ole siiani välja töötanud vajalikke määrusi, siis lükkub asendustaluniku toetuse käivitamine 2007.a. I poolaastasse.

VTL juhatuse laiendatud koosolek 28.09

Peateemaks oli MAK 2007-2013 planeeritud meetmete kohta ettepanekute tegemine. Meie ettepanekud ja ka Põllumajandusministeeriumi vastuses on toodu ära detsembrikuu alguses ilmavas euroteavituse erinumbris.

Nõuandekeskuste teabepäev Pärnumaal 5.10

Meil osalesid Andres Soots ja Sirje Madisson. Tutvustati MAK 2007-2013 meetmeid ja Leedu nõuandesüsteemi. Arutati ka nõuandesüsteemi tuleviku üle, peeti vajalikuks nõuandesüsteemi baasfinantseerimist.

Talutoodangu töötlemise alane infopäev 25.10

Teabepäev peeti Olustveres. Tutvustati Konjunktuuri-instituudi uurimust, mille kohaselt tarbijad on huvitatud talutoodete ostmisest, kuid need ei ole piisavalt kättesaadavad ja ka infotoodete kohta on liialt vähe. Kaja Kesküla tegi ettekande taluliidu projektidest ja tegevustest toiduvõrgustiku arendamisel. Üheskoos arutati ka plaani üle, mille kohaselt liidetakse Öisu tehnikum Olustvere Tehnika- ja Maamajanduskooliga, mille järel ehitatakse Olustverre kaasaegne

väikekäitlemise keskus. Ka oli kõne all koostöö Öisu õpetajatega, kes oleks valmis talunikke koolitama nii Võrumaal kui ka Olustveres kohapeal.

Lasva taluseltsi koosolek 26.10

Põhiteemaks oli toiduvõrgustiku projekti tegevuste arutelu, väikekäitlemise võimalused Võrumaal ja 2007. aastal avanevate investeringutoetuste taotlemine. Otsustati korraldada lihavede- ja lambakasvatavate koosolek 7. detsembril, et arutada Võrumaa talunikele teenust osutava tapamaja ehitamise võimalikkust. Samuti otsustasid teravilja- ja loomakasvatavad, et teevad senisest enam koostööd, et ühiselt muretseda investeringutoetuste abiga teraviljakombain ja rohusööda koristamise masinad.

Volikogu koosolek 02.11

Otsused: loeti Põllumeeste Päev 2006 korda läinuks, otsustati alustada 2007.a. ürituse ettevalmistustega talvel. Kinnitati Avatud Eesti Fondi toetusel läbi viidavate euroteavitusürituste ajakava, teemad ja võimalikud lektorid. Esimees andis ülevaate toiduvõrgustiku loomisega seotud tegevustest. Otsustati korraldada VTL aastalõpu pidu Kultuurimajas Kannel 24. novembril algusega kell 19.00, osavõtutasuks kehtestada 75 krooni. Taluseltside esimeestel teha aktiivset tööd osavõtu kindlustamiseks.

Esimehe välisviit Shotimaale 5. - 8. 11

Visiit sai teoks tänu Põllumajandusministeeriumi toetusele ja meie Shotimaa partneri, Roger Evansi ettevalmistustööle. Osalesid ka Kaja Kesküla, lisaks 2 esindajat Põllumajandusministeeriumist, 2 esindajat Olustvere Tehnika- ja Maamajanduskoolist. Pikem lugu ilmub reisi kohta euroteavituse erinumbris, mis ilmub detsembrikuu alguses.

Lisaks ülaltoodud üritustele oli suuremaks tööks Mart Kukel ja Andres Vaarendil mullaproovide võtmine. Raamatupidamisteenuse osutajad tegid oma tavapärasest tööd. Sirje Madisson sõitis läbi erinevaid alternatiivtootmisega tegelevaid talusid, et saada ülevaade talutoodete reaalsest tootmismahust Võrumaal. Aigar Piho külastas enam kui 30 turismitalu maakonnas, et viia läbi küsitlused, millest selgub, kas turismitalud oleksid valmis kasutama oma ettevõtteid kohalikke talutooteid.

Infoveerg

Tähelepanu tootjad, kes on kasutanud konsulentide teenuseid!

Nõuandetoetuse taotluste vastuvõtt PRIA büroodes kestab kuni 30. novembrini.

Kõigil, kellel on konsulendiga tehtud töid, mis on toetusõiguslikud toetuse saamiseks, võtke meie konsulentidega ühendust ja vormistage paberid!

Nõuandetoetuse abil saate tagasi küsida kuni 75% nõuande maksumusest!

Konsulendid:

**Mart Kukk 52 055 11
Sirje Madisson 55 49 753**

Hea VTL liige!

Tuletame meelde, et meie liidu liikmemaksu tasumise tähtaeg oli juba 1. juuli.

VTL liikmemaks käesoleval aastal oli: 350 krooni baasmaks (võrdne kõigile) + lisaks 10 kr iga kasutuses oleva maa ha kohta.

Mitmetel meie liikmetel on üleval ka raamatupidamisteenuse võlad.

Palume võimalusel võlgnevused likvideerida, sest ka taluliidu enda raha on projektide all kinni.

Head VTL liikmed!

Seoses raamatupidamisteenuse mahu kasvuga kaalub taluliidu juhatus veel ühe töötaja juurde võtmist meie meeskonda. Selleks aga, et saaksime klientuuri suhtes kindlad olla, **palume kõigil, kel on huvi tuua oma raamatupidamine meie hoole alla, või kes teavad, kellel oleks see soov olemas, meile teada anda telefonil 78 21 669.**

Kui teame, palju on juurde tulemas uusi kliente, saab juhatus ka vastavad otsused teha - ikka teile kvaliteetse teenuse pakkumiseks.

Tehnoloogiapäev Paides 12. detsembril!

Eesti Maaviljeluse Instituut korraldab 12. detsembril algusega kell 10.00 Paide Kultuurikeskuses III tehnoloogiapäeva, mis kannab pealkirja „**Uuenduslikud võimalused teraviljakasvatuses**“.

Üritusel tehakse kokkuvõtte mullaharimise põimagraatide võrdluskatsetest Jõgeval ja Olustveres. Peaesinejad Peeter Viil ja Taavi Võsa. Osalevad ka masinafirmad, kes jagavad infot ja tutvustavaid materjale.

Kõigil, kellel on huvi ühise Paidesse mineku vastu, anda sellest teada telefonil 56 472 706 hiljemalt 4. detsembriks kui minejaid saab rohkem, saame tellida ühise transpordi!

Tootjad, kellel on peal keskkonnatoetuse kohustus ja kel veel mullaproovid võtmata, anda sellest koheselt teada taluliitu tel. 78 21 669.

Proovid peavad olema võetud selle aasta lõpuks!

**Kohtumiseni aastalõpu peol
24. novembril kell 19
kultuurimajas KANNEL !!!**